

summen skulle overlades de nærværende Besiddere til fri Raadighed; noget Liguende er ogsaa bestemt ved de enkelte Fideicommissbesiddere meddeelte, Bevillinger til Bortarvefastning af Bøndergodset. Man er derved gaaet ud fra, at de nuværende Besiddere i slige Tilfælde have et billigt Krav paa en særegen Godtgjørelse fornemmelig for Tabet af de Indfæstningssummer, som ellers vilde være komne dem til gode; men dette er Noget, som i de her omhandlede Tilfælde ikke finder den mindste Anvendelse, og paa den anden Side er ved de omtalte Bevillinger netop det rigtige Princip paa det Bestemteste anerkjendt, da det kun er visse Procenter, og det en forholdsmaessig ringe Deel af Capitalen, som af den nævnte særegne Grund er tilstaaet de nuværende Besiddere, hvorimod det steds er antaget, at Capitalen iøvrigt skulde conserveres for Fideicommisset som henhørende til dets Substant. Man vil maaskee sige, at der ikke skulde være nogen særdeles Anledning til at conservere Bønderlagscapitalen for selve Lehnene eller Fideicommisserne, siden der i Grundloven er bebudet og vel snart kan ventes en Lov om disses Oergang til fri Eiendom; men jeg skal herved bemærke, at dette just frembyder een Grund mere til ikke at stille Bønderlagscapitalen til den nuværende Besidders Disposition; thi naar det tør antages, at den Tid ikke vil være fjern, da der skal tages Bestemmelse om Lehnenes og Fideicommissernes Oergang til fri Eiendom, saa er dog Intet naturligere, end at det ved samme Leilighed finder sin Afgjørelse; hvorledes der skal forholdes med de omhandlede Bønderlagscapitaler, der, som sagt, ligesom maa betragtes som henhørende til Fideicommissernes Substant. Dette forekommer mig at være tilstrækkeligt til at begrunde den Anskuelse, som er udtalt af de af Udvalgets Medlemmer, der have meent, at det helst maa have sit Forblivende ved Bestemmelsen i den første Passus af Lovudkastets § 6.

Der er endnu et andet Punkt i denne Paragraph, som er berørt i Udvalgets Betænkning, og ligeledes omtalt af den ærede Ordfører, men hvorom jeg heller ikke kan være aldeles enig med ham, nemlig angaaende Pantshaverne. Det er overhovedet i Principet og

for Creditens Skyld overmaade vigtigt, at Pantshavernes Ret ikke tilsidefattes. Det er vel muligt, at dette i nærværende Sag er af mindre praktisk Vigtighed i sine umiddelbare Følger; men foruden at her dog ogsaa kan være Spørgsmaal om en ikke ubetydelig Interesse, bør man uden Tvivl i det Hele være meget varsom med at gaae let hen over Prioritetshavernes Ret, og der kunde muligt her i Salen komme andre Sager under Behandling, hvorved det meget stærkt vilde træde frem, at det ingenlunde er uden Betænkning, om vi i nærværende Tilfælde slog ind paa en saadan Wei. For mig er Intet klarere, end at det i og for sig er det Rigtige og eneste Principmæssige, at holde paa Pantshavernes Ret; thi, som oftere bemærket, tilstaaes jo Bønderlaget som Godtgjørelse for den ved Skatteprivilegiets Ophævelse bevirkede Forringelse af Eiendommen; altsaa for en Forringelse af den Værdi, der ligesaa godt er Gjenstand for Pantshaverens som for Eierenes Ret. Disses Rettigheder staae i det Væsentlige her ganske ved Siden af hinanden. Det Samme, som berettiger Eieren til at vente, at man ikke vil forringe hans Eiendoms Værdi uden billig Erstatning, det Samme gjælder og i alt Væsentligt med Hensyn til Pantshaveren. At dette i Principet er det Rigtige, har og saavidt vides, steds været erkjendt under denne Sags Behandling; men naar Lovudkastet tildeels er afvejet herfra, er Saadant nærmest foranlediget ved Frygten for, at det vilde medføre uforholdsmæssige praktiske Vanstikigheder, om man her strengt vilde gennemføre Principet. Navnlig fremgaaer det af Motiverne til det oprindelige Lovudkast, at det er dette Hensyn, som har bestemt den forrige Indenrigsminister til at betræde den Wei, han har valgt, og som i det Væsentlige ligeledes er fulgt i det Thinget forelagte Udcast. Jeg maa imidlertid tilstaae, at jeg for mit Vedkommende har havt stor Betænkning ved i den omhandlede Henseende at afvige fra det rette Princip; men det forekommer mig derhos, at de praktiske Betænkninger, der have gjort sig gjældende ved Udarbejdelsen af Lovudkastet, i en betydelig Grad vilde formindskes, naar man gik ind paa det Forslag, som jeg og flere an-